

Skilling-Magazin

til Udbredelse af almennyttige Kundskaber.

55de Aargang.

N° 22.

Lørdagen den 1ste Juni.

1889.

Gustava Kielland.

Gustava Kielland.

(Af T. O.)

Den der i Firtiaarene havde Anledning til at besøge Lyngdals Præstegaard paa den bestemte Dag i Maaneden, vilde da træffe en liden Kvindeperson med Arbeide i Haanden, bevægende sig imellem en større Kreds af Bygdens Kvinder, underholdende sig snart med den ene og snart med den anden. Ogsaa disse er flittig sysselsatte med Arbeide, den ene med Rokken, den anden med Karterne, den tredje med Strikning o. s. v. Det er nemlig Bygdens Kvindeforening for Hedningemissionen, som har sin Mededag. Det er den første Kvindeforening af det Slags, som endnu findes i Landet, og den har altsaa givet det Frø, af hvilket Kvindeforeningerne, denne Stormagt i Missionsvirksomheden her hjemme, har voget frem. Men den som er Grundlægger af denne Forening og dens Sjæl er ingen anden end den samme Kvinde, hvis ranke Holdning, fine smukke Træk, livlige Dine, paa engang trofaste og poliste, og rige Krøller giver Indtrykket af noget mere end almindeligt. Dette er endnu mere Tilfældet, naar man lægger Merke til den Maade, hvorpaa hun fører Konversationen, og til dens Indhold. Det er ogsaa den høit agtede og høit begavede Præstefru, Gustava Kielland, født Blom, vi her har for os. Hendes Virksomhed viedes vistnok væsentligen Hjemmet og den store, store Bannekreds, som omgav hende baade her hjemme og tildels i Udlandet, og hendes Navn har derfor ogsaa, ligetil den allersidste Tid, kun været knyttet til Privatlivet. Men naar dette har været Tilfældet, da er det kun begrundet i den Vefsendighed og Bramfrihed, der var hende eiendommelig baade som Menneffe og specielt som en ægte Kvinde. Thi vi er forvisse om, at den efterfølgende biografiske Skitse skal godtgjøre, at hun baade fra Hjertets og Aandens Side var en ganske ualmindelig begavet Kvinde.

Hun var født paa Kongsberg den 6te Marts 1800. Hendes Fader hed Gustavus Blom og døde som Toldinspektør i Stavanger. Hendes Moder hed Karen Stoltenberg. Hun var altsaa en Arvtager af den æsthetiske og kunstneriske Sands, som igjennem Generationer har tilhørt Familien Blom. Hendes Fætter og faderlige Ven var den bekjendte Komponist, Skibsfører Kristian Blom. Hendes Forældre var udmerket brave Menneffer, strengt retsindige og retskafne. De habede Løgn og Humbug som en Vederstyggelighed, og var efter deres Tids Syn gudfrygtige. De lagde derfor en god Grundvold hos den lille Gustava. „Jeg blev opdragen,“ siger hun, „til at være sanddru, lydig, besfeden og nøisom.“ Nøisomhed syntes ellers at maatte være en Dyd af Nødvendighed, baade medens hendes Fader i en stor Del af sin Embedstid levede under trykkende økonomiske Raar, og endmere, da hun levede med sin Moder som Enke i bogstavelig Fattigdom. Hendes Barndom var delt imellem Kongsberg, Stavanger og Drammen, og henflød forholdsvis stille og lyk-

kelig, paa samme Tid som det barnlige Sind ikke kunde lades ganske uberørt af den Nød og Trængsel, som Krigens Aar førte med sig, og Barndoms-mindet har en dyb Rist ved hendes elskede Faders Død og de Omstændigheder, der ledsagede den.

Da hendes Fader døde tidlig, blev den lille Gustavas Opdragelse væsentlig lagt i Moderens Haand, og hendes Udvikling bestemt af hendes Personlighed. Det maa ogsaa have været en fortrinlig Kvinde, hvilket ikke mindst fremgaar af den Sjælsstyrke, hun udviste under deres fattige Liv i Drammen, under hvilket hun vidste paa en mesterlig Maade at gjøre Nøden saa lidet saarende og saa lidet søelig for Barnehjertet som muligt. Hun vidste at krydre de simple og sparsomme Retter paa Middagsbordet med humoristiske Bemærkninger, og naar den lille Pige klagede over Sult, fik hun det meget praktiske Raad: „Gaa ud i Haven og tag dig en Gulerod, du, Barnet mit!“

Og vi maa beundre hendes Evne til at forebygge, at de trange Raar skulde udplette de blide og glade Minder, Barnet havde fra de tidligere bedre Dage, da selv hendes Fader, der var saa stærkt optaget med Arbeide, viede Mørkningstimen til Spil, og til Leg og Dands med Bornene. Hun sørgede ogsaa for, at ikke Høitidsaftenerne blev berøvede den straalende Glæde, hvori Barneviet saa dem fra de spædste Dage. De kostbare Tøier og Garderobes blev erstattede med Renlighed og et smagfuldt Arrangement, og de kostbare Fornøielser ligesaa derved, at Moderen forsøgte at skaffe Barnet al mulig Glæde og Moro inden Hujets Vægge og i den frie Natur. Vi kan derfor sige, at Fru Kielland fik som Buggegave den Evne til at skabe et lykkeligt Familieliv, som hun besad i en ganske sjelden Grad, og som vi her kun foreløbigen vil nævne.

Naar vi samle de Træk, hun har opbevaret os fra sin Barndomstid i eet Billede, da lære vi hende at kjende som et sundt og fromt Barn med et inderlig varmt, hjærligt og livsglad Barne-sind. Med sin aabne Karakter og sit aabne Væsen, med sit ærlige, trofaste Hjertelag og ved sin Vethed i at omgaaes andre, vandt hun derfor Hjerterne og blev snart Alles Yndling. Vi vil her nævne et Træk, *) som bekræfter dette, og hvorefter ogsaa fremgaar hendes Gave til at gjøre ud af Forholdene, hvad de byde. Hun fortæller fra sin Konfirmationstid: „Naar Veiret var godt, satte jeg mig paa Tante Neumanns, min Faders kjæreste Søsters Gravsten. Ingen af mine Veninder eller Bekjendte gik til Konfirmation det Aar; alle mine kvindelige Læsefamiler var Døtre af Haandværkere og Arbeidsfolk. De samlede sig efterhaanden alt flere og flere om mig ved Tantes Grav, og vi smaasnaktede med hverandre, medens vi ventede. De mindre Begavede

*) Dette og flere Træk, som vi her komte til at nævne, vil findes i det Uddrag af hendes „Erindringer“ („Af en gammel Præstekones Erindringer;“) som findes i „Skilling-Magazinet“ for 1884 og 1885; men ligesom vi finde os berettigede til at gjenoptage dem, saaledes føle vi os ogsaa forvisse om at ikke Læserne har noget imod at faa dem opfriske i Erindringerne. Forfatteren.

iblandt dem begyndte snart at klage over, at de ikke kunde eller forstode sine Lektier og bad mig hjælpe sig, og saaledes kom det sig da, at jeg fik nok at gjøre med at læse Bibelhistorie med dem og høre Lektierne. Uden at have aftalt det, samlede vi alle meget tidlig i ondt Veir i Kirken, i godt Veir ved Tantes Gravsten og gennemgik vore Lektier. Vi syntes alle, at det var saa morsomt, og vi bleve alle glade i hverandre." Da derved en af Konfirmanterne en Dag uddelte Blommer, fik "Gustava" sine to, medens de øvrige kun fik en hver.

Uagtet hendes Sind ikke var blottet for et Bemodens Drag, saa at hun endog en enkelt Stund kunde hengive sig til Reflexion over Udsigterne for Fremtiden, saa blev dog altid Resultatet af den: det vil ganske vist gaa dig godt. Dog, havde hun et aabent Blik og et aabent Hjerte for det Alvorsfulde, saa var det ikke mindre aabent for det Romiske. Hvad der blev hende tildel af den Tids i og for sig meget tarvelige Dannelsesmidler var saare lidet, og det var derfor ved eget Arbejde og utrøttelig Flid, at hun naaede et Dannelsesstrin, der kunde staa i Riveau med deres, der havde Udgang til den Tids bedste Skoler. Allerede tidlig røbede hun ogsaa sine Anlæg for Musik og Poesi. "Min musikalske Sands var tidlig vaagnet," fortæller hun selv. "Jeg havde allerede i Stavanger paa min egen originale Maade lært mig selv at kjende Noder og Tangenter, og spille nu frisk væk paa vort gamle Klaver de Melodier, jeg hørte, baade med Diskant og Bas, og stavrede mig fækt, støttet paa mine grundige Forkundstaber i Noder og Tangenter, igjennem Fars gamle Nodetænger, idet jeg huffede, hvordan han havde spilt dem." Og allerede som tolvvaars gammel Pige digtede hun sit første Kvad "Ved Faders Vaare." Hermed stod ogsaa i Forbindelse hendes udprægede Sands for Naturen. "O, hvor jeg effkede Skoven," siger hun etsteds. "Jeg solte mig saa fri, saa let, saa gennemglad, at jeg ofte udbød i et lydeligt: "Du, kjære, smil Gud, hvor inderlig god Du er mod mig!" eller et lignende Udbrud.

For at drives videre i Musik, fik hendes Moder skaffet hende Udgang til et Par Timers Musikinformation i "Mor Braumanns" Pige pension i Drammen med en Organist Winge, der almindelig gik under Navnet "Spille-Winge;" men dette var kun Pugeinformation og neppe det. Den som gav hendes musikalske Udvikling et kraftigt Fremstød, var hendes musikalske Fætter, Kristian Blom, der laante hende Noder, og lærte hende at forstaa Musikken, navnlig dens Theori, og som tilsidst installerede hende til Informatrice for et Par af sine Børn. Vi sige "Fremstød;" thi ogsaa paa Musikens Omraade var og blev hun væsentlig Autodidakt. Med Hensyn til hendes aandelige Udvikling, da var hun naturligtvis et Tidens Barn. Hun var gudsfrygtig, men efter den Tids Aand og Sit. Naar hun saaledes havde valgt det ubestemmelige og ubefrivelige "Du" til sin Fortrolige, da se vi heri mere end et Fantastibillede og en Fantastidhrævelse; vi mene det var en Dragelse mod og en Tilbedelse af "den ubekjendte Gud."

Hun hørte, til de mange, der i den Tid "for-

ventede Forløsning." Hun bedømmer selv sin aandelige Tilstand saaledes, og det fremgaar tydeligt nok af, hvad hun ytrer om sin Konfirmation: "Paa min Konfirmationsdag var jeg meget alvorlig stemt; det Løfte, jeg skulde aflægge, og som jeg indbildte mig jeg baade skulde og kunde holde, laa temmelig tungt paa mit Sind, og jeg bad Gud om hans Velsignelse. I Kirken aflagde jeg dette Løfte med det ærlige og faste Forsæt ubrødelig at holde det i hele mit Liv og uden mindste Tvivl om, at jeg jo nok skulde kunne dette. Al, hvor blind jeg var!"

Ved sin musikalske Begavelse og ved sin efter den Tids Forhold ikke ringe Dygtighed som Exekutor spillede hun en Rolle, vi kunne vel gjerne sige en Hovedrolle inden den musikalske Verden i Drammen, og hendes klare, vakre Sangstemme gjorde hendes Assistance umistelig ved musikalske Underholdninger, offentlige eller private. Naar saa dertil kom et smukt Ydre, en tækkelig Fremtræden og et meget vindende Væsen, saa kan vi forstaa, at hun var en feteret ung Dame. Heldigvis har vi ingensomhelst Ret til at bruge Udtrykket "Verdensdame;" thi om hun end paa denne Maade kom mere i Berørelse med Selvfabslivet, og ogsaa i denne Tid deltog i de offentlige Forlystelser, saa hvilede dog den samme eiendommelige Renhed og Fromhed ogsaa over hendes Ungdomsliv. Hun morede sig i Ordets bedste Forstand. Hun havde ogsaa et godt Hjem, gode Omgangsvener, og hendes Liv dreiede sig jevnt og sikkert om de tvende Poler: Pligt og Dyd.

Hun udfoldede netop i denne Tid en Flid, som vi beundre. Foruden at hun bistod sin Moder i hendes lille Husstiel, saa var hendes Tid delt imellem Musikinformationer og Deltagelse i forskellige finere Kvindearbejder, hvilke var hende og hendes Moder til betydelig økonomisk Støtte, og allerede naar Dagen gryede finde vi "Jomfru Blom" smaaannende siddende ved sin Broderramme.

Derimod synes hendes Muse i denne Tid at have tiet, eller, for at bruge hendes eget Billede fra et andet Sted, hendes Pegasus at have hvilet, idet hendes digteriske Arbejde væsentligen indskrænkede sig til nogle Stambogsrimer. Dog har vi ogsaa fra denne Tid et lidet Digt af hende, "Mindetrandsen," hvori hun dvæler ved Barndomsmindeerne, og hvori følgende Vers forekommer os at vise klarligt nok, at hendes poetiske Sands stod i frisk Knop: "Her en Rose i sin Ungdomshylde Smiler venlig mod den varme Sol, Fremfor alle Blomster maa jeg hylde Dig, min Kjærligheds Symbol! Stundom vel de Torner smaa mig saare, Naar til Hjertet ømt jeg trykker dig, Dog, den er ei bedst den stille Taare, Kjærlighedens Smerter koster mig."

Derimod synes hun desmere at have slyset med Læsning af Skjønneratur og Sprog. Hun siger om denne Tid: "Mor og jeg levede nu en lykkelig Tid. Nøden var ophørt, der var Fred i Landet, vi havde vort daglige Brød og en behagelig Omgangskreds." Som Udspringspunkt i hendes Ungdomsliv nævner hun Besøgene paa Stenset i Eker hos hendes Onkel, Sorenstriver Wulfsberg, især Julebesøgene. "Hvilken Glæde," siger hun,

„var det at ile i det klare Vintersolfin henover den frøse, knirkende, tindrende Sne til Skoven paa den anden Side af Veien! Der stod de mægtige Graner med bløde Sneydner paa deres brede Grene; der stod hele Rhynger af deres unge, kraftige, lubne Børn; de saa kjække, friske og opadstræbende ud og brød sig ikke mere om Kulden, end jeg selv. Være de af min Høide, betragtede jeg dem som mangeaarige Venner. Ja, hvor fornoieligt det var at trænge og smygge sig gennem al denne Herlighed, at træde gennem Skoven, saa Foden kom dybt ned i Sneen, at glide nedover en liden Strænt og leende krabbe opad den igjen, at lade de tusinde Tanker som en Flok Smaafugle flyve om til alle Verdens Kanter, at spekulere paa hvad jeg vilde gjøre, hvis et Par Strubber kom imod mig fra Lykningen derborte.“

Men det var ikke mindre lunt og hyggeligt og fornoieligt inden dette samme Stensæts Vægge. Det lader til at have været et andet „Fladeby“ i god Forstand.

Det andet Lysspunkt var Besøget hos hendes Broder Henrik i Danmark, hvilket bragte hende i Berørelse med Familien Schafvigtsky, og forskaffede hende saa mange interessante og behagelige Ophold paa deres Slotte og deres Herresæder, ligesom hun her fik se og gjøre Bekjendtskab med Digteren Baggesen.

Men saa kom „det betydningsfuldste Aar“ i hendes Liv, Aaret 1820. Dette Aar danner det store Vendepunkt i hendes Livs Gang; det danner det første Led i den Udvikling, der gav hendes Person en saadan Magt og Indflydelse, at hendes Aand spores lige ned til Børnebørns Børn og gjorde hende til det store Hjerte i et rigt pulserende Familieliv. Hun var nemlig for et Par Aar siden bleven forlovet med den fromme Student Gabriel Kirsebom Kielland fra Stavanger, en gammel kjær Barndomsven. Denne havde ved Grundtvigs Skrifter faaet et andet Syn paa Kristnens Bæsen og Ytringer end Tilfældet i Almindelighed var i den Tid. Dette Syn blev klareret og udvidet under Herslebs og Stenersens Veiledning, hvilke i Kiellands Studietid vare Professorer ved Kristiania Universitet, og endnu mere derved, at han kom i nær Berørelse med Brødremenighedens Societet inde i Kristiania og dets værdige Forstander, Pastor N. J. Holm. Han blev ført ud af Rationalismens Kulde og Stivhed og ind i Kristendommens Varme og Frihed ved en levende Tillegnelse af Jesu Kristi Forløsergjerning, og han blev saaledes indrulleret i den lille Elite af „Stille i Landet,“ som dengang holdt Vagt paa Zions Mure. Men denne Kiellands Udvikling paa et af Personlighedens inderste Omraader maatte naturligvis ogsaa øve sin Indflydelse og Indvirkning paa hans Forlovede. „Efterhvert som Gabriel fik klarere Syn paa Kristendommens Sandheder“ skriver hun, „bestræbte han sig naturligvis for ogsaa at aabne Vindene paa mig; hver Gang vi vare sammen dreiede han ofte Taler hen i den Retning, og hver Gang han skreb, søgte han at overbevise mig om, hvor feilagtigt mit Begreb om Gud var; vi havde mange Disputter om disse Ting; jeg forsvarede tappert mine Meninger baade med Tunge og Pen, men

blev idelig og idelig gjendreven, saa jeg tilfidsst ikke havde en eneste Forstandsning tilbage, og jeg maatte give mig tabt. Mit hidtilværende Forhold til Gud ramløde ned som en raadden Bygning.“

Dette skede i 1820. Hun blev nu ogsaa bragt i nærmere Berørelse med Pastor Holm, og hun tilskriver dette Bekjendtskab og Venstab en væsentlig Del af sin aandelige Udvikling i disse Aar, ikke minst den Brevvevling, som de i temmelig stor Udstrækning pleiede med hinanden.

Dg nu brød Stormen løs, efterat det i den forholdsvis lykkelige Tid, hun nu i flere Aar havde levet, havde været Vindstille. Hun maatte gennemgaa de Kampe og de Fristelser, som ethvert aandeligt Gjennembrud fører med sig. Modsatningen mellem før og nu gjorde sig gjældende baade i hendes Væsen og hendes Sind, og havde den Virkning, at hun blev Gjenstand for en Opmerksomhed og for Domme, som just ikke var behagelige for Kjød og Blod. Vi vil lade hende selv beskrive sin Tilstand.

„Mit Væsen var blevet forandret i denne Tid; jeg var stillere, alvorligere og mere indesluttet; mine Slægtninge mærkede dette snart og vidste godt hvoraf det kom; min Forlovede var bleven en Hernehuter, en Pietist, et Hængehoved, som ganske havde forstyrret deres kjære, gode livsglade Gustavas Ro, og de var saare ilde tilfreds med ham derfor, skjønt de selv havde likt ham saa godt. Mod mig for-doblede de deres Kjærlighed og Omhed og bestræbte sig for paa en sin Maade at gjøre mig opmærksom paa, hvor god og lydig og flink og slittig jeg igunden var, saa at jeg ingen Grund havde til at være tungsindig. Til al Lykke havde dette ingen Virkning paa mig; jeg vidste bedre end de, hvordan det stod til i mit Hjerte.“

Men ikke mere velsede var hendes Besøg hos Pastor Holm. Brødremenighedens Societet var udsat for alskens Spotteglofer, og det er en Levning fra hin Tid, naar Brødremenighedens Sal end den Dag idag kaldes „den hellige Sal.“ Dg det var ikke frit for, at Menneskesrygten mangen Gang vilde gjøre sig gjældende. Da hun saaledes en Dag stod i Vinduet hos Pastor Holm, og en ung Mand af hendes Bekjendtskab spadserede forbi, forsøgte hun først at trække sig tilbage, for at han ikke skulde se hende. Men Forsøget blev ikke udført, hun gik freidig hen til Vinduet igjen, da hun vilde være sig sit Standpunkt fuldt og helt bekendt.

Dg midt oppe i denne aandelige Krise kom saa Afskeden fra det lille kjære Hjem og Afskillelsen fra en stor og kjærlig Familie- og Vennekreds, der bar hende paa Hænderne, hvilket ikke blev gjort lettere derved, at den kom til en vis Grad overrasfende og uforberedt.

Kielland var nemlig i Aaret 1824 bleven udnævnt til Sognepræst til Finnø, og da Embedet maatte tiltrædes strax, maatte der i Hu og Hast træffes Forberedelser til Brylluppet og til Afreisen. Den ydre Side af Sagen blev imidlertid snart bragt i Orden ved hendes Moders og hendes egen praktiske Dygtighed. Hendes Venner og Familie vidste hende ogsaa al den Kjærlighed og Hæder som den korte Tid tillod; men at hendes Indre var i Oprør

og Bevægelse, vil vi finde naturligt, naar vi betænke de ingenlunde lette Opgaver, som nu forelaa hende til Løsning. For det første Frigjørelsen fra Trældommen under Lovens tunge Nag, i hvilken hun levede; for det andet den Selvfornægtelse, der laa i at ombytte et lidligt Byliv med Livet i en stille, affondret Landsbygd, dobbelt affondret ved den Tids flette Kommunikationsmidler. Saa Overtagelsen af en Husmoders Pligter under ganske fremmede Omgivelser og forandrede Forhold, og saa Overtagelsen af en Prestekones vigtige og ansvarfulde Kald. Men hvad Luther siger om Præsten, har ganske vist ogsaa sin Anvendelse paa Præstefruen: oratio, meditatio, tentatio faciunt theologum (Bøn, Betragtning, Anfægtelse, gjør Theologen.)

Og dette fik ogsaa Fru Kjelland erfare. Det var, som om Gud med mild Haand vilde føre hende ind i denne Trængsel og Nød, hun nu skulde gennemgaa, idet de i det heiligste Veir gled over den speilblanke Fjord ind til Den, syngende en Salme. Men saa skulde hun ogsaa lære at Opgaverne laa langt over hendes Evner, at de alene kunde løses ved Herrens Hjælp; men at ogsaa han var Mand for at løse dem. Længselsens og Savnets Smerte indfandt sig ganske vist. Uergrelsen og Stammen over de mange Feilgreb, som Ukyndighed og Mangel paa Dygtighed og Erfaring i Husstellet og Gaardsstellet fremkaldte, pinede hende. Ja, den indre og ydre Smerte kunde i den Grad overvælde hende, at hun søgte hen til et ensomt Sted i Mark eller Skov for der at udøse sit Hjerte for sin Gud og Frelser og græde ud for ham. Det er i en saadan Stund hendes Digt „Nød“ er skrevet, hvori hun klager: „Træt i Lemmer, træt i Sind, Træt af Længsel, træt af Smerte, Træt af dette onde Hjerte, Træt af Buret, som mig slutter ind, Mat jeg synker Hen og klynker: O forbarm, forbarme dig, Milde Jesu over mig! Hvile, Hvile, Sjælehvile, Legemshvile, Søger jeg: FINDER EI, Hvad jeg søger Snart i Væger, Snart i Bøn, Vil jeg finde og tilkjæmpe Mig det, som kan vældig dæmpe Al den Uro i mig vor: Al det findes EI paa Jord!“

Adskillig Sygdom hjem søgte dem ogsaa i denne Tid. Kjelland syntes Døden nær, og hun selv var saa vis paa at dø, at hun allerede havde sagt Farvel til sine Omgivelser. Det var dengang hun paa sin eiendommelige Maade jagde til sin „Gabriel,“ efterat hun havde bedet Gud om, at han vilde tage hendes Sjæl til sig under en Søvn: „Syng nu sagtelig for mig, som om Du vilde synge et Barn i Søvn.“ Hun skrev derfor i denne Tid sit „Testamente.“

Saa maatte hun bogstaveligen arbejde tappert for at klare Huset for Gjæld, for hvilket hun fra Hjemmet af havde en ren Rædsel. De var ogsaa af økonomiske Hensyn nødte til stadig at have fremmede Børn i Huset, hvilket ogsaa voldte forøget Arbejde og forøget Omtanke. Og ikke nok hermed; med en af disse Gutter gennemlevede hun en aandelig Lidelse, som isandhed ikke var at spøge med. Præstegaarden var ogsaa bekendt for sin Gæstfrihed og Kjærlighed, saa at de blev alle Daarers Formyndere, og naar disse Stakler, som ingen an-

den vilde have noget med at bestille, blev sendte eller kom til dem, saa havde de ikke Hjerte til at afvise dem. Saa var det jo Tone svarede, da Fru K. spurgte den lille fattige Pige: „Hvor saldt Du paa at komme til os?“ „Du Mor e dø, eg e reint alleine aa kan ingen Tenest saa, saa sa Dem paa Lovsnes, atte Dofke altid toge mot saavorre Folk h r i Præstegaren.“

Hun fik ogsaa sin Del af Præstegjerningens Kamp, idet hun levede med sin elskede og fromme Egtefælle i hans Gjærning, som om det var hendes egen. Og der saldt ogsaa adskilligt til i saa Maade. Den Bevægelse, som ved den fromme Præsts Virksomhed blev fremkaldt i Menigheden, vakte Modstand og Mistanke baade hos Menighedens Lemmer og hos hans Overordnede, saa at endog Biskestopen gav ham en Reprimande, fordi Præsten holdt gudelige Forsamlinger i sit eget Hus. En Strid, som K. førte med en Embedsbroder angaaende et Lærepunkt, angreb hende i den Grad, at hun tilbragte en vaagen Nat i Angst og Anfægtelse for at hendes Gabriel maatte ikke lærte ret. Og saa tilsidst den voldsomme Klokkerstrid, idet Oprettelsen af en jaft Skole og Besættelsen af en Klokkerpost med en anden Mand end den Menigheden ønskede, foraarsagede en saadan Ophidselse, at det truede med, at den maatte bilægges ved Lovens Arm.

Men saa blev ogsaa Opgaverne løste. Hun fik et mere og mere klart Blik paa Naaden i Kristo, saa at hun fik hvile i hans Værdsfyld og Fortjeneste, og derved Fortrolighed og Kraft i Bønnens Omgang med ham. Og herved fik hun Kraft til ikke at ligge under i Kampen. Hun gav sig villigen hen under Korsjets tugtende og opdragende Magt til den rette Selvfornægtelse. „Som revset, og dog ikke ihjelslagen,“ gjælder hende i denne Tid. Og havde hun før digtet „Nøden,“ saa digtede hun nu „Hengivenhed,“ af hvilken det første Vers lyder saaledes: „Jeg er med Dig, min Gud, fornaet! Vil Du min Bei skal være mørk, Saa vil til Dig jeg sætte Diet, Ei sætte det paa Verdens Ork, Her er dog ei mit Blivested, Nei hjift hos Dig er evig Fred,“ og et andet Vers lyder saaledes: „Anus, som Du vil, min Egenvillie; Ydmyg Du kun mit stolte Sind, Desbedre vøger Troens Lillie Omfust af Modgangs Hvirvelvind, Der veirer bort det onde Frø, Som Verden i dens Kalk mon strø.“

Naar hun „hungrede og tørstede“ efter „Hjeroteligheden, Livligheden, Kvifheden, Fortroligheden og Musikken, som havde hersket i den hjemlige Kreds,“ saa hed det: „men min kjære Gud og Frelser vidste, at jeg havde bedt af at faste lidt i den Retning, og derfor lod han mig faste.“ Og vi se i hende en Typus paa en sund kristelig Udvikling og en sand ydmyg Selvfornægtelse. Hun fastede ikke sine Naturgaver bort som ubrugelige, lod dem heller ikke ligge ubenyttede i Forsagthed og Trods, fordi hun ikke kunde saa bruge dem paa den Maade, som hun ønskede. Nei, tværtom benyttede hun og udviklede dem med Glæde og Tak, saavidt Forholdene tillod det. Hun sang og spillede den Musik, hun havde bragt med sig fra Drammen. Det gamle Klaver blev hendes fortrolige Ven, hvem hun betroede alt, og hvem hun valgte til Dolk for sine

Følelser, sine Stemninger og Længsler, idet hun ogsaa forsøgte sig med smaa Kompositioner. Hun havde ikke Raad til at skaffe sig Skjønslitteratur; men saa læste hun det Stof som forelaa, oversatte Salmer og digtede, og gav sig endog ifærd med det Herkulesarbejde et Par Gange at gennemtærffe Beckers Verdenshistorie.

Men hvorledes kunde hendes Tid strække til? „Undertiden, naar jeg sad og spandt,“ siger hun, „lagde jeg et Stykke Papir, en Vlyant og den opslagne Bog paa Bordet ved Siden af mig, og ikke saa var de Oversættelser, som Koffehjulet i sin hvirvelende Hæst syntes at snurre frem, medens Garnet vogede paa Snellen. — Naar jeg kardedde Uld, tvandt eller nøstede Garn, strikkede, eller naar mit mindste Barn laa i Fanget, eller naar jeg redte mit lange tykke Haar, og ordnede det i to Aetninger, havde jeg altid Bogen for mig, og fik paa denne Maade læst mere end man skulde tro.“

Hendes Sands for Naturen blev ogsaa lige usvækket, netop mere udviklet og mere forædlet, saa at hun i denne Tid skrev „Til Stjernerne (min Barndoms og Ungdoms Venner)“; men man ser overalt den kristelige Personlighed staa bagom. „Ja vel staa I mit Hjerte nær,“ heder det, „I vakre Aftenstjerner, Dog har jeg En langt mere kjær, Dens Lys hvert Mørke fjerner. O Jesu, Morgenstjerne sød. Som oprandt mig i Østen! Mig arme Barn Du ei forskjød Saa tidt jeg oplod Nøsten.“ — Ja, Selvfornegtelsen antog en rent udværende Form, naar hun i de stille Aftener kjæmpede sig igjennem Savn og Kjedsomhed, til Interesse for den Slags Læsning, der laa hendes Mand som Theolog nærmest. Dette er ikke mindre Tilfældet med hendes „Testamente,“ hvis Indhold er ligesaa smukt som de Træk, med hvilke det er skrevet, og som er et Udtryk for en sjelden fin Kvinde-natur.

Huskstellet begyndte nu at gaa lettere fra Haand, og hin angstfulde Nat endte med, at hun i Morgengryet fik Die paa de Ord af Jesus: „Jeg er Opstandelsen og Livet,“ og dermed var hun løst af den Knibe. Det var jo netop Hovedindholdet af hendes Gabriels Forkyndelse. Hendes Optræden ved Klokkestriden vidner ligemeget om Klogskab og Aandskraft. Der var tænkt paa en Demonstration i Hovedkirken den første Søndag den nye forhadte Klokke skulde forrette. Fru K. fik et Nys herom. Hun vilde ikke tale til sin Mand, for ikke at bringe ham i Vengstelse. Saa bar hun Frygten alene, men arrangerede et Sangkor af Børnene og Hnsets Folk forøvrigt til at understøtte Klokken, naar Menigheden, — som Planen skulde være — forlod Kirken, for at lade Præsten alene. Hendes Plan lykkedes fuldstændig, og Demonstranterne gjorde Diasto. Sangkoret gjorde jo ogsaa sine Sager hyppeligt, idet — efter hendes morsomme Beskrivelse — „Snedkerens“ Stemme klang som en Trompet og Børnens som Piccolofløiter.

Medens nu de 14 Aar hun tilbragte i Finnø væsentligen var viiede hendes Opdragelse til en hel kristelig Personlighed, saaledes finde vi hendes sjeldne Gave til at skabe et lykkeligt Familieliv at være det mest fremtrædende Træk i hendes Liv paa

Lyngdals Præstegaard, hvilket tog sin Begyndelse med, at K. i Aaret 1837 blev forflyttet til dette Præstegjæld. Om Afskeden fra Finnø skriver hun: „Jeg stod og saa, saalænge jeg kunde, saa den kjære forsvindende D og sukede i mit Hjerte: „Farvel du kjære, uforglemmelige Finnø! Ja, — Farvel du D, saa fuld af Bemodsminder, saa fuld af Minder om Guds Faderhuld! Gud signe dig, naar Sol i Øst oprinder Og naar den synker i sit Aften-guld!“ —

Vi vil først nævne hendes smukke og elskelige Forhold til hendes Mand, hvilket nofsom fremgaar af følgende smaa Episoder fra hendes Samliv. Efterat hun har berømmet hans utrættelige Flid og Trofskab i Opfyldelsen af sine Kaldspligter, fortsætter hun: „Tidt vaagne jeg ved Midnattid og fandt ham ikke i Soveværelset; da for jeg gjerne op og gik ind i hans Kontor.“ „Gabriel, ved Du hvad Kloffen er?“ „Du ved, jeg ikke har Lyft til at se paa Kloffen, svarede han gjerne; men gaa Du ind, saa skal jeg komme strax.“ „Nei, Du, jeg gaar ikke, før jeg faar Dig med mig.“ „Sæt Dig ned lidt da.“ „Nei Tak, jeg bliver staaende her ved Bordet, til Du er færdig.“ Han smilte da og skyndte sig at læse eller skrive til Punktum. Wi saa ham sjelden om Dagen uden ved Maaltiderne, og mangen Gang kunde jeg længes saa efter at se ham, at jeg gik ind paa Kontoret og satte mig paa en Bogkasse, som stod ved Døren, uden at sige noget. Saa han da smilende hen til mig, gik jeg hen til ham. Han lagde Armen om mit Liv; jeg lagde Armen om hans Hals, lagde mit Kind paa hans Hoved og smaasnakkede lidt med ham. Lod han som han ikke saa mig, men vedblev at læse eller skrive, blev jeg sidende taus en liden Stund og saa paa ham og gik stille ud. Jeg vidste da, at han nødig vilde forstyrres i sit Arbejde.“

Saa hendes Forhold til Børnene: Hendes fortræffelige Opdragelsesmethode, der var ligemeget fjernet fra Bøddagtighed og Haardhed, der krævede ubetinget Lydighed uden at tvinge Barnefindet ind i en streng pedantisk Tvang, hendes fortrinlige Maade at bibringe Børnene Kjærlighed til Gud og hans Ord uden med smaalige sneverhjertede Fordringer at give dem Afsmag og Lide derved. Hendes fortrinlige Evne til at glæde sig med dem og udbringe Glæde og Hygge og Fornøielse af det tarvelige Materiale, der forelaa. Hvorledes vidste hun ikke f. Ex. at gjøre Fødselsdagene til smaa Høitidsdage med smaa Undtagelser fra den daglige Husorden, og hvor vidste hun ikke med den rene Dug og den smukke Blomsterkrands om „Geburtsdagshordet“ at give de simple Gaver, som det præsenterede, en fortryllende Glæde! Naar saa den hele Ceremoni gjordes ret pikant og spændende og høitidelig ved at Geburtsdagshorndet høitidelig førtes ind blandt den muntre, skjemtsomme Skare og skulde gjettes og overrastes, saa kan vi nok forstaa, at hun derved bragte uudflettelige Vlyspunkter ind i Barndoms-mindet. Og saa besad hun en Gave, der er lige sjelden, som den for Bædagogen er af den største Betydning. Hun forstod at lære Børnene at lege og at lege af Hjertens Lyft. Men Hovedfesterne var dog Juleaftenen og Nytaarsaften, af hvilke

hun giver følgende tiltalende Beskrivelse: „Juleaften i Lyngdal: „Ja den mindes I, kjære Børn, vist med Glæde hver Julekveld, tænker jeg, mindes hvorledes I, efterat have aflagt Julevisiter hos Madam Valle, Jomfru Thorenborg, Anna paa Moen m. Fl., kom sammen Kl. 5 a 6 om Eftermiddagen i den mørke Havestue, ventende paa at Fløidørene til Storstuen skulde aabnes. Medens I stod der, tændte Far og jeg i en Fart alle de afbrændte Lys, glædede os nogle Dieblikke ved at lytte ved Døren paa eders glade Mumlen og dæmpe de Smaalatter derude, aabnede derpaa Fløidørene i et Nu og saa eder træde ind i den lyse Stue. I syntes at den var smuk og lystelig at se. Juletræet vel besat med hjemmestøbte Lys, bestrøet med store, gule og hvide Evgighedsblomster fra Haven, prydet med Silkebaand og Perler fra mine Pigebøge og med Søster Saras smukke lange og brede Silkebaand, behængt med Gøbler, Guirlander af Rosiner, trufne paa Traad, og Mandler i Papirnet, og forsynet med simple hjemmearbejdede Gaver (der fandtes sjelden andre). Dette Juletræ syntes eder saa deilig og lobende. Kaffebordet henne ved Sofaen med den fine Dug, det gamle sjelden brugte Porcellæn, de tykke Julelys i de broncerede Stager, Julekagen og den uundværlige Søsterkage forekom eder saa indbydende; de krusede Kurve og Fæde med Gøbler, Nødder, Konfekturer og Julebakkels saa lokkende, at I jublede af Glæde, og det gjorde jeg ogsaa. Hver Høst blev der støbt et trearmet Lys for hvert Barn, og for Tjenerne et stort Lys, der havde ligesaa mange Arme, som der var Tjenere. Medens disse havde været inde og seet paa Juletræet, drukket Mjød og faaet Godter, var jeg gjerne ude og dækkede med Koffepigens Hjælp deres Aftensbord med alskens gode Sager, lagde enhver Julegaver paa sin rette Plads, forsynede deres ryggede Grødfæde med Sukker og Kanel og en Smørjøl i Midten, der straaledede ud til alle Kanter, tændte derpaa deres store Kronlys, og saa bleve de budne tilbøds. Det var saa morsomt at se, hvor glade de vare. De frydede sig over Julegaverne og over det store Julelys, af hvilket de valgte hver sin Arm; de vilde se hvis Lys først brændte ned, og hvis varede længst. Naar vore Tjenere Nytaarsaften sad ved Middagsbordet, gif jeg ud til dem og spurgte alvorligt og formelt, om de vilde gjøre os den Fornøielse at komme til os og drikke en Kop Kaffe i Storstuen, blive hos os til Aftens og tage tiltakke med hvad Huset formaade. De ventede denne Indbydelse og havde længe glædet sig til den. Smilende over hele Ansigtet lovede enhver at komme. Ud paa Eftermiddagen, naar alt var ordnet i Stald, Fjøs og Kjøkken, kom alle Tjenerne i deres Søndagspuks ind gennem Fløidørene i den smukt oplyste Stue. Med et lille polist Smil rakte de enhver af os Haanden med et ceremonielt „Godaften,“ just som om de kom til Gjestebuds i et fremmed Hus, og bleve ogsaa saaledes modtagne og placerede ved Kaffebordet. Saa fik de da Kaffe og Vasler, senere hen Mjød og Julebakkels, Gøbler og Nødder, og hele Kvælden udover saameget godt stummende Juleøl, som de vilde drikke af det

store Ølkrus, der saa ud som Sølv, men var bare Stentøi. De Strand besørgede denne Del af Anretningen. Vi vare saa glade allesammen, Børnene gjorde alt hvad de kunde for at fornøie vore Gæster, viste dem Billeder og pratete med dem; snart talte vi alvorligt sammen, snart spøgede og lo vi, legte Julelege og sang: „Høstul slog sun Fela si o. s. v.“ Saa gif vi alle ind i Dagstuen, hvor det lange Bord var besat med Smør, Brød og Børterkage, Sylte m. m.; vi satte os alle om Bordet, den reglementerede Risengrød blev baaret ind, og vi gav os alle med god Villie isærd med at gjøre Ende paa den. Saa gif det løs paa Smørrebrød med diverse Paalæg, og Ølkruset vandrede slittig fra Haand til Haand. Naar Maaltidet var endt, bar det igjen ind i Storstuen med os, og Moroen begyndte paany med lidt stilsærdigere Lege end før Maaltidet. Naar Gabriel var færdig med sin Nytaarsprædiken, kom han ind, legte med os og læste for os, indtil Klokkeren var over 11 $\frac{1}{2}$; da satte vi os alle stille ned, Gabriel aabnede en liden Bog, der indeholdt et Sprog af det gamle Testamente og et af det nye til hver Dag i det kommende Aar; vi valgte hver et Datum, og Gabriel læste for os det Sprog, der hørte til den Dag. Derpaa sang vi Salmen: „Farvel du gode, gamle Aar!“ Naar Sangen var endt, sad vi alle i dyb Tanshed og lyttede efter de tolv alvorlige Klokkeslag, under hvilke det uigjennemsigtige men gjennemtrængelige Teppe nedrukker, der for evig skiller det nys henvundne Aar fra det nys oprundne, og naar saa Klokkeren slog, gjenløb hvert eneste Slag i mit Hjerte. Efter nogle Dieblikke reiste vi os alle, trykkede hverandres Hænder med et hjerteligt Tak for det gamle Aar og „et lykksaligt Nytaar,“ hvorpaa vi alle gif hver til sit Kammer.“

Denne smukke Skildring taler bedst for sig selv. Kun saameget skal vi tilføie, at Tjenerne omsatte hende, „Mor,“ med en Kjærlighed og Hengivenhed, der fulgte hende Livet ud, saa at hun stod i Brevvevling med et Par af dem indtil sin sidste Stund. Under de forholdsviis rolligere Livskaar fik ogsaa hendes „Pegasus“ nyt Liv i Bingerne, og den færdedes snart blandt alle de idylliske Steder i Dalen, snart i Naturens Helligdom, blandt Stjerner og Fugle og Blomster. Det var i denne Tid hun skrev „Liden Etorn,“ der lever paa enhver Baretunge.

Hun ledsagede paa en længere Udenlandsreise sin Gabriel, hvilken denne maatte foretage for sin Helbreds Skyld, og dette gav naturligtvis hendes livlige Aand rig Anledning til at berige sit Indhold. Hun har nedlagt sine Jagttager og sine Erindringer i endel Breve, som indeholde meget af Interesse. Ligeledes gjorde hun paa denne Reise Bekjendtskab med flere fremragende kristelige Personligheder, blandt andre den fromme Gøfner, med hvem hun en Stund korresponderede.

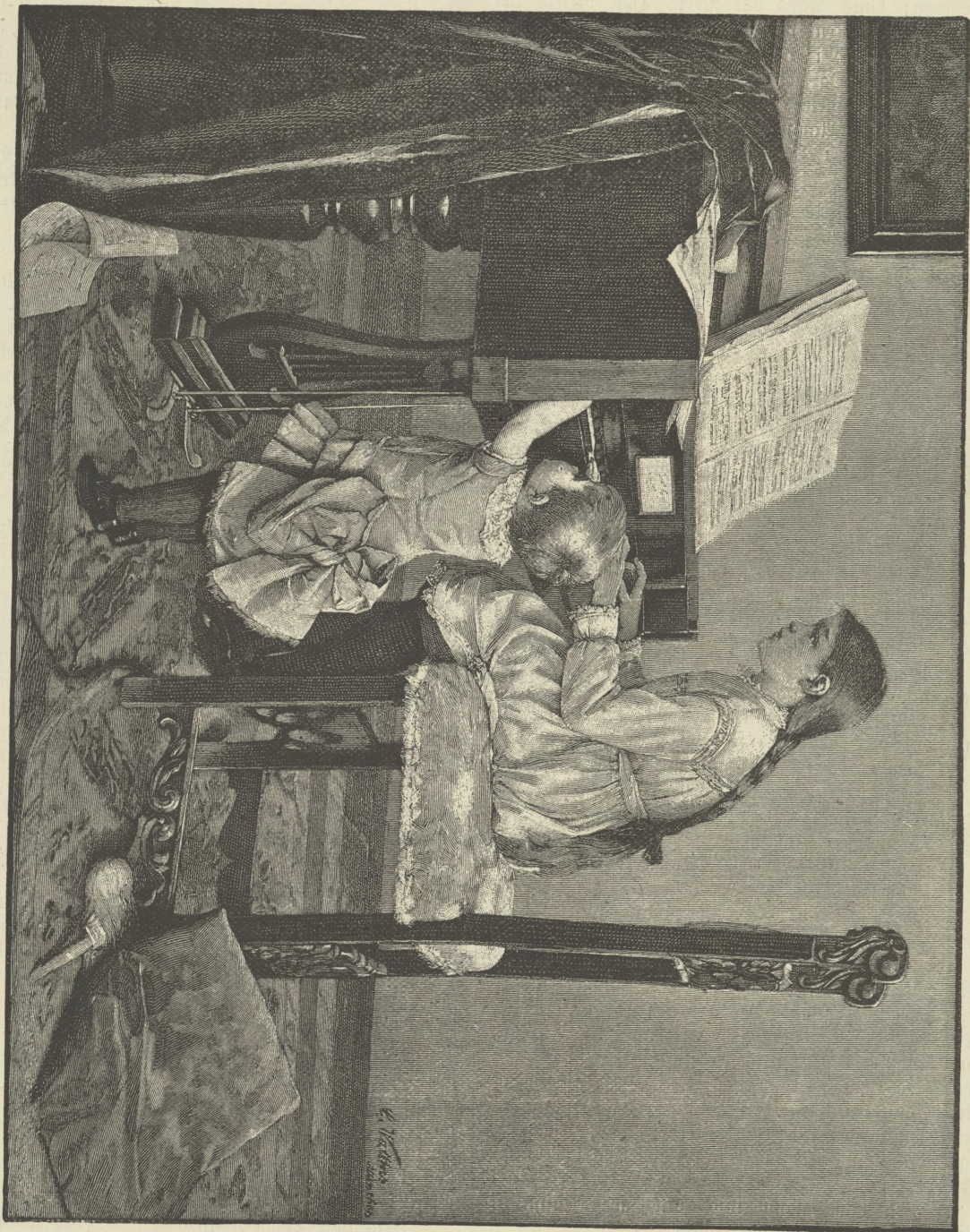
Men saa indtraf en Begivenhed, der dannede Overgangen til et nyt, det sidste Afsnit i hendes rige lange Livsløb. Det var hendes elskede Ægtefælles Død i 1854. Hvor tungt dette Slag var kunne vi tænke os; men hun var nu øvet og prøvet i Korsets Stole. „Min trofaste Ægtefælle forlod mig, og dog følte jeg mig ikke forladt af

Gangfosten i Modum.

Musikstudie. Efter Maleri af E. Mather.

ham; saa forunderlig letter og lindrer Guds Ord Sorgen og Sabnet," skriver hun. Hun satte ham følgende smukke Eftermæle: „Min Gabriel vandrede bort fra mig, Han kunde ei paa mig vente, Hans Frelser kaldte ham hjem til sig For Naadelønnen at hente. Han fremmede tro sin Herres Verk Paa hver en Naade han vidste, Hans Legem var svag; hans Aand var stærk; Han virkede til det sidste. — Men stille brændte den indre Ild, Den slog ikke ud i Flamme; Den var en Glød saa hed, saa mild, Og stedse var den den samme, Hvor helst blandt de sorte Kul den laa Begyndte de strøg at gløde, Guds Aand selv blæste med Kraft derpaa Og vækkede Liv i Døde."

(Sattes.)

Indesneet.

(Forts. fra forr. No.)

V.

Emma blev oppe paa sit Bærelse lige til man skulde spise til Aftens.

Først da Gongonen lød for anden Gang viste den unge Piges slanke Skikkelse sig i Døren.

„Nu, min Frøken," sagde Fritz, „De berører os, som det synes, med Forsæt Deres behagelige Selstab! I hele Eftermiddag har jeg ikke en eneste Gang havt den Vre . . ."

„Jag var optaget," svarede Emma, idet hun med en høflig Hilsen satte sig tilbords.

„Optaget? De Ulykkelige! Mr Blac og jeg har havt en haard Nød med at slaa Tiden ihjel."

„Det gjør mig oprigtig ondt."

„Wig ogsaa, min Frøken. Uden Tvivl har De faaet istand et Par Sonetter."

„Jeg digter ikke."

„Virkelig ikke? Det er mærkværdigt!"

„Hvorledes det?"

„En tydfst Pige . . . Mr. Blac, tør jeg bede om Sennepen?"

„En tydfst Pige tænker først og fremst paa sine Pligter," svarede Emma med Estertryk.

Ivertimod hvad der var hendes Hensigt, laa der i hendes Tone noget pikeret, næsten spidst. Hun sølte det og anstrengte sig for at være saa venlig og ligefrem som muligt. Hun besluttede at give Samtalen en anden Vending og forsonlig at gribe Initiativet dertil, til Trods for det hemmelige Nag, hun sølte overfor den overmodige Brevskriver.

„Bed man endnu intet vist med Hensyn til Via Mala?" spurgte hun lidlig.

„Alt tilsneet, ti Fod høit og mere end det!" svarede Fritz i en meget skjædesløs Tone. „I det mindste forsikrer Bersten det."

„Og ingen Udfigter til Veirforandring?"

„Jovist Frøken! „Und tobt der Winter noch so fehr" — De kjender vel den Sang?"

„En daarlig Trøst. Vi kommer altsaa kanske i otte Dage til at . . .?"

„Otte Dage? — Det tror jeg neppe. Vi er i Mai. Desuden — Veiret og Avindeluner er altid uberegnelige."

Emmas Træk antog et lidt fortrædeligt Udtryk, som klædte hendes fortryllende.

Fritz beundrede det og vilde gjøre en af sine sædvanlige Bemærkninger; men Emma rettede sine alvorlige, udtrykksfulde Dine saa bydende paa den frække Spotter, at han bed sin ironiske Bemærkning i sig og bad sin Nabo Mr. Blac om Vandkaraffen.

Besyderligt! Dette dybe, udgrundelige Blik havde truffet Hr. von Tondern som en elektrisk Strøm. Det forekom ham nu, som om han aldrig havde seet smukkere og udtrykksfuldere Dine.

Hverken Annina, den lille Arbeiderke fra Via Croce, eller Miss Adah Humsford havde nogensinde seet saaledes paa ham! For første Gang siden den elskede Lærers Død forekom det ham, som om alligevel ikke alt herne var saa tomt og farveløst, som det Verdensbillede hans mørke Sindstemning havde labet sammen. Der laa noget afvisende, modstræbende i dette Blik, som gjorde ham godt. Han havde den samme Følelse, som en Gut, der efter lang, forgjæves Søgen finder en Isflag, hvis Speil ikke brister i Styrken under hans Fod.

Efter endt Maaltid trak en Del af Selstabet sig tilbage til Privatbærelserne; andre begav sig ind i den fælles Salon . . .

Fritz von Tondern og Emma hørte til disse sidste . . .

Ikke uden Bevægelse betraadte den unge Pige det Bærelse, i hvilket hun for nogle Timer siden havde gjort en saa pinlig Opdagelse. Hendes Hjerte slog hurtigere, og hun rødmede, Hvis bare denne Krænkelse var kommen fra Mister Blac, eller en eller anden af de øvrige Medsanger! Emma sølte at hun i saa Fald vilde have været meget koldblodigere og mere ligegyldig! Men han som hun trods hans besynderlige Tale havde troet saa stor, saa ædel! Na, hvor hun havde ham!

„Que faire?" spurgte Fritz efter en Stunds Forløb, idet han langsomt slentrede hen til Emma, der syntes fordybet i den nyeste Aargang af „Illustrerte Hefte." „Jeg vil ikke haabe, min Frøken, at De mener det alvorligt med Deres Læsning."

Emma for sammen. Havde hun råbet sig? Aneede han, at det kun var for at skjule sin Forlegenhed, hun saa ivrig gjennebladede det tykke Folio-bind? Men nei, hvorledes kunde han det? Det var en Umulighed. Naar hun ikke selv røbede, hvad der var skeet, saa kunde ingen Mistanke stige op hos ham. Vare utvungen, utvungen for enhver Pris!

Fritz von Tondern gjentog sit Spørgsmaal.

„Na, jeg beder om Forlædelse," stammede Emma, „jeg overhørte . . . Om jeg mener det alvorligt med min Læsning? Hvorfor ikke? Jeg er en ganske almindelig Skabning. Ikke alle Aander formaar at svinge sig op i Høide med Deres geniale Verdensanskuelse."

Det klang igjen noget spidst. Hun angrede det strax.

"Høflig! Venlig! Egefrem!" raabte hun ved sig selv! Som for at staalsætte sin Viljekraft bed hun sig i Løben.

"Hvad har jeg med Deres Lektüre at bestille?" spurgte den unge Mand hende, idet han satte sig paa en Stol ved Siden af hende.

"Men De fortalte mig da igaar i Bognen, at Læsning bød Dem imod."

"Om, sagde jeg det? Nu ja; men det er min specielle Eiendommelighed. Det var ikke min Mening at fremkalde en Debat om Verdenslitteraturens Værd eller Mangel paa Værd. Jeg mente kun, at det vilde være lidt trist for os Andre, hvis De — istedenfor venligt at hjælpe os at bære vor Skjæbne i den ikke meget livlige Fangenskabstid — af pur Egoisme . . ."

"Jeg forstaaer," afbrød den unge Pige ham. "De er af den Mening, at en ung Dame af Naturen er bestemt til at hjælpe aandrige Herrer med at fordrive deres Kjedsomhed. Men hvis jeg nu foretrak at underholde mig paa min egen Maade!"

"Det vil De ikke! Mr. Blac! Na, kom hid! Hjælp mig med at bestorme denne unge Dame med Bønner!"

"Sir?" spurgte Englænderen.

"Jeg anmoder Dem om Deres Bistand. Vær saa snild at træde nærmere. Saa! Og nu siger De med sagte, tremulerende Stemme: „Dear Miss Weber, pray, do us the favour!"

"What favour?" stammede Mr. Blac.

"To sing!" svarede Fritz, hvem Brittens Forlegenhed synligt morede. "Ikke sandt, Frøken Emma, De gjør os nok den Glæde at kvindre en Arie for os?"

"Det har jeg aldeles ikke tænkt paa," svarede Emma ærgerlig. Tonderns Manerer og Tone havde noget saa oprørende impertinent ved sig, at dette korte Svar var tilgiveligt. Hvor ganske anderledes opførte ikke Mr. Blac sig! Han følte, at han som en velopdragen Mand ikke havde Ret til at tiltale en Dame uden at være forestillet for hende. Den purpurrode Farve, der gjød sig over hans angelskafste Træk, forraadte tydelig nok, hvor fuldstændig han misbilligede den af Fritz anslaaede Tone. Hvor høflig, hvor ridderlig! Nei, nei, det var der ingen Tvivl om; Mr. Blac fortjente enhver fordomsfri Sjæls fulde Hoiagtelse, medens Hr. von Tondern . . . Nu, han fik jo sin Straf. "Det har jeg aldeles ikke tænkt paa!" Klarere og eftertryffelligere kunde man dog ikke give ham at forstaa, hvorledes man bedømte hans Opførsel! Desværre syntes Lektionen ganske og aldeles at undlade at gjøre det forønskede Indtryk.

"Ah," sagde Fritz, "De vil nødes en Smule før de indvilger? Kom kun nærmere, Hr. Blac! Fold Deres Hænder! Herferinde, vi bede!"

"Jeg synger ikke."

"Du hast ja die schönsten Augen . . . eller nei — det begynder ikke saaledes. „Du hast Diamanten und Perlen . . ."

"De er virkelig utaaelig."

"Det er allerede oftere bleven mig sagt. Dog

det hører jo slet ikke herhen. Vi holdt paa at vælge en Sang."

"Sandelig . . ."

"Schier dreißig Jahre bist du alt . . ."

Emma maatte le trods sin Harmie.

"Hr. von Tondern," svarede hun, "jeg giver Dem mit Ord paa . . ."

"Jeg ved det allerede, De gjør det bare for at blive os kvit. Mr. Blac, vil de ikke aabne Flygelet?"

"Jeg skal synges," sagde Emma, "men bare fordi jeg finder den hele Sag for ubetydelig til at spændere flere Ord paa den. Hvis De tror at jeg pleier at gjøre mig kostbar, saa tager de fuldstændig fejl. Ivert imod! nu har jeg netop saadan Lust til at foredrage ikke en, men ti, tyve, tredive Sange. Det skulde gjøre mig ondt, hvis jeg kommer til at trætte Dem."

Uden at vide det havde hun ved disse Ord antaget Tonderns eiendommelige Maade at tale paa. Den skjætte Trods klæbte hende fortryllende. Den unge Mand's Blik dvælede igjen ved de straalende Dine, og igjen overkom der ham den sjældne, ufjendte Følelse.

Mr. Blac derimod bar en Stol hen til Pianoet og støvede Tangenterne af med sit gule Silkelommelortklæde. Derpaa traadte han hen i Binduesnischen og støttede Albuen malerisk mod Binduesfærmen.

Uveiret havde imidlertid igjen begyndt at rase. Stormen hylede med tredobbelt Styrke gennem Bjergløften og rusede rasende i Spærreverket paa de stenbelagte Tage. Fra Tid til anden kastede den vældige Snemasser mod de klirrende Binduer. Ilden i Kaminen ledsagede denne Naturkoncert med en ængstelig Piben. Fritz maatte uvilkaarlig lytte. Det var, som han lyttede til et hemmeligt Orchesters dæmpede Akkorder.

Da klang den unge Piges bløde klokkeklare Stemme gennem Drommerens dystre Hjernesvind som et Seiersraab.

Han for sammen og strøg sig langsomt over Dinene.

Hun sang en af disse muntre Foraarsfange, som vort Folk er saa rigt paa.

Der laa saa megen befriende Klarhed i hendes Foredrag, at det syntes umuligt at tro paa en Dissonnans under Indflydelsen af disse Toner. Fritz von Tondern følte sig i første Dieblis henrykt. Det forekom ham, at en umaadelig Byrde vælte sig fra hans Sjæl.

Men saa traadte Kontrasten mellem dette rene, friske ungdommelige Sind og hans egen Naturs trøstesløse Splittelse med fordoblet Skarphed frem for hans Bevidsthed. De sidste Strofer af hendes Sang lød for ham næsten som en Satire over hans egen Tilstand, som overmobig skjærende Spot. Ak, havde hun bare kunnet give ham Halvtien aff sin Livshyt, — han vilde med Glæde have ofret hende Stolthed, Visdom og Verdøm.

Han mindedes et gammelt østerlandsk Sagn. En gammel Konge laa paa sin Døds seng. Ingen Vege vidste Raad, men Fyrsten afventede med stum Resignation sin sidste Stund. Da kom en Fremmed

og tilbød sig at helbrede Kongen. Han plagede ikke den Syge med unyttige Medikamenter. Han bekæmpede Døden med det lysende blomstrende Liv. Ethvert Bæger som han drak af maatte han fra nu af lade kredentse af en ung Piges rosenrøde Læber; hans Haand hvilede paa Puder, som før var berørte af henrivende Kvinder; den skønneste af de Skønne tilberedte ham hans Maaltid — og se, han kom sig og blev ung ved Ungdommens Trylleri.

Fritz von Tondern følte sig uendelig gammel og uendelig syg.

Da Emma havde sluttet, blev der en lang Pause. Mr. Black spillede baade Mund og Dine op. Fritz stirrede hen for sig, som om Linierne i det parketterede Gulv gjorde Fordring paa hans udelte Interesse.

Britten fattede sig først. I hans Bryst kjæmpede taktfuld Tilbageholdenhed med den mest stormende Enthusiasme. Endelig fejrede Begejstringen. Den fortræffelige Yngling brød ud i en Strøm af beundrende Interjektioner.

Emma kastede et stjaalent Blik paa den anden af de to tilhøire. Tondern syntes at være falden hen i en fuldstændig apathisk Tilstand. Den unge Pige rødmede. Hun var sig bevidst netop idag at have sunget ualmindelig godt — og saa sporløst var hendes Sang gaaet det forhærdede Menneſke forbi! Hun havde haabet, at han ved at høre hendes Sang vilde følt en Smule Anger — men nei, han var jo næsten sovnet! Hans Anmodning udsprang altsaa kun af et Lune. Han kjædede sig — og da det var hans Hensigt „at kysse hende af bare pure Kjædsomhed,“ saa lod han hende nu synge for at slaa ihjel et Kvartertid. Det var oprørende!

Hun vilde netop til at rejse sig og lukke Flygelet, da det faldt hende ind, at han kunde mistynde det. Hvad gjør da det, om hendes Sang var ham ligegyldig? Han skulde ikke tro, at hun tragede efter hans Bisald! Hun sang for sig selv, kun for sig selv — og naar han intet Øre havde for hendes Sang, saa vilde hun først rigtig synge.

Fem, sex heftige Afforder udtrykte i Toner hendes kraftige Beslutning. Saa blev Tonerne mildere. Hun begyndte paa en engelsk Folkevise — kausse det var til Belønning for Mr. Black, som havde vist sig saa høflig og taknemmelig.

«Tell me the word I delighted to hear,
Long, long ago, long, long ago . . .»

Den rørende Melodi, i Forbindelse med den hjemlige Klang fra Gammel-England, øvede en umiskjendelig Virkning paa Mr. Black. Han havde Taarer i Øinene; han slog det ene Ben over det andet og sukede.

Fritz von Tondern derimod blev dybere og dybere hvirvlet ind i sine egne sælsomme Tanker. Efter en Stunds Forløb reiste han sig og gik hen til Engelsen. Han heftede sit Blik forstende paa Sangerindens Ansigt, og med rynkede Bryn folbede han Armene over Brystet. Hele Gruppen havde noget theaterast: pathetisk ved sig, som maatte forekomme en Uindviet komisk. Desværre sang Emma

nu falsk og brød af med den Forsikring, at det forstyrrede hende, naar man stod saa lige ved hende.

Fritz maalte Bærelset med lange Skridt. Saa syntes han ganske at have overmandet de blødere Stemninger fra før. Han var igjen den Gamle.

„De har et prægtigt Organ, Frøken,“ sagde han skjodesløst, „men de sentimentale Motiver klæder Dem ikke. Kan De ingen Drikkevise udenad?“

Emma lo.

„Jeg er ingen Student,“ svarede hun.

„Pigesaalidt som en elskovssyg Irlanderinde. Og alligevel kvad De da «Long Long ago,» længselsfuldt nok.“

„De er særdeles venlig.“

Syng for Exempel det dybsindige Edite bibite, collegiales! Deres Stemme er som stabt for den akademiske Overgivenhed!“

„Jeg forstaar ikke Latin.“

„Eller: „Hvad kommer der fra Hviden?“

„Hy!“

„Ah, De kjender den Ode? Ser De, Frøken, denne uudgrundelige Kneipesang er mig kjerere end alle Pindars og Goethes Hymner! Det er Livsvisdom, det er Verdensforstaelse! „Der lederne Herr Papa, die lederne Frau Mama, der lederne Kikero“ — Alt „ledern!“ Gives der et mere op-høiet filosofisk System? Forfatteren af „Leder“=Oden har skuet Tilværelsens Kjerne uden Slør, han er den sande Yngling fra Sais.“

Mr. Black fatte op Dine som en døende Bøffel. Saadan Galtskab havde han endnu ikke truffet paa i sin Gentleman-Praxis, hverken i det spleenbesatte London, eller i det forrykte Paris, eller i det uciviliserede Konstantinopel. Emma vidste strax, hvordan hun skulde tage Hr. Tondern.

Hun trak paa Skuldrene og sagde saa knibsk som muligt:

„Om Smag og Behag kan der ikke disputeres.“

„Eh bien,“ fortsatte Hr. von Tondern — „vil De?“

„Jeg har nok for idag.“

„Det er endnu tidligt.“

„Halv ni,“ sagde Mr. Black, som ogsaa vilde være med i Samtalen.

„Spiller De Whist, Frøken? spurgte Tondern efter en Pause.

„O, Whist!“ raabte Engländeren, som med engang igjen følte Sikker Grund under sine Fødder, o, yes! Lad os spille Whist!“

Emma nøiede. Men hun havde nu engang foresat sig at vise sig aldeles ligefrem og utvungen. Hvorfor skulde hun ikke spille Whist i et schweizisk Hotel, om det tilmed var i „Le Salon des Dames,“ og naar en saa sat, anstændig ung Mand som Mr. Black var med? Under andre Omstændigheder vilde hun simpelthen have tænkt: Ligeoverfor Hr. von Tondern maatte hun passe paa sin Selvstændighed, sin Værdighed. Jo mere energisk, jo kjæffere hun optraadte, desto snarere maatte han indse, hvor sørgeligt han havde forregnet sig. Hun sagde Ja.

Mr. Black gjorde sjælefornøiet et Dord i Stand, hentede Kortene og bad Hr. — tage Plads.

„Mit Navn er James Black!“ sagde han med et høfligt Blik til den unge Dame.

Uden først at have iagttaget denne Formalitet vilde han ikke have bobet at give.

Emma anstrengte sig af alle Kræfter for at bekjempe sin Forlegenhed. Fra den anden Ende af Salen var sex nysgjerrige Dine rettede paa den rødmande unge Pige. Men hvad gjorde det? Hun gjorde jo ikke noget galt, og at de vildfremmede Mennesker derborte gjorde sine Bemærkninger kunde ikke skade hende noget. Hun kastede Hovedet trodsig tilbage og ordnede sine Kort.

Tondern og hun var Makkere mod Engelfsmanden. Endnu halvt optaget af Tanken paa den fintfølende Kvindeligheds Pligter tog hun ved det tredie Stik sin Makers Konge med Esset.

„Mesterligt!“ sagde Fritz smilende.

Hun indfaa strax sit Feilgreb og bad om Undskyldning. Mr. Black vilde give hende Kortet tilbage. Fritz modsatte sig det.

„Ingen Raade af Modstanderen!“ sagde han.

Faldne Terninger er uigjenkaldelige som Skjebmen.“

„Hvis vi fejrer, saa skal ikke Mr. Black kunne udbasunere mod Himmelen, at det er hans Haimodighed, som har gjort alt! Men ve mig, min Macker svigter mig!“

„Om Forlæbelse,“ stammede Emma, „jeg lagde ikke Merke til hvad De sagde! Egentlig skal der aldeles ikke tales i Whisten!“

„Yes,“ bemærkede Mr. Black. „I England vi aldrig tale.“

„Her er vi i de frie Højfjelde,“ svarede Tondern, idet han tog ind et Stik.

„O, England er det frieste Land i Europa!“ raabte Britten med synlig Stolthed.

„Mange Tak.“

„Hvorledes? De tvivler?“

„Kjære, lad os ikke komme ud paa Politikens Gatis. Fri eller Træl, saa bliver Mennesket ikke andet end en daarlig smurt Maskine. Saa. De sidste tre Stik er mine!“

„Jeg spiller vist gruelig slet?“ spurgte Emma rødmande.

„De ønsker at høre det modsatte?“ svarede Tondern

„Nei, nei, jeg ved meget godt . . . Jeg beder bare om Overbærenhed . . .“

„Den være Dem tilstaaet.“ sagde Fritz med komisk Nedbladenhed. Forresten kan De trøste Dem! Alle Damer spiller mere eller mindre slet. Det smukke Kjøen mangler Kombinationsevne, Skarpindighed og Overblik.“

„O!“ stønnede Englænderen af sin inderste Sjæl.

Emma derimod syntes at have overhørt Uartigheden.

„Nu,“ spurgte hun skjelmst, „hvem har Udspillet? Jeg tror det er Dem, Hr. von Tondern.“

„Jeg tror De har det.“

„Nei, det er Dem.“

„De er paastaelig. Mr. Black gav, altsaa er det Deres Tur at spille ud.“

„Mr. Black gav i mit Sted, altsaa er det Deres Tur.“

„Ah, det tænkte jeg ikke paa! Om Forlæbelse!“

Det var ikke uden et Anstrøg af Skamfuldhed, at han sagde dette. Hvor ubetydelig end Gjenstanden for deres Meningsforsjæl havde været, saa berørte det ham dog ubehageligt, at han havde taget feil. Han havde rigtignok kun ført denne lille Ordstrid for Spøg, men selv i Spøg syntes han ikke om at blive overvunden. Fritz stemmede uvilkaarlig den overmodige Tone et Par Grader ned. Fra nu af talte han mindre og blev mere og mere paavirket af det hemmelighedsfulde Trylleri, som straaledede ud fra Emmas mørke Dine. Da man efter det sidste Parti reiste sig for at gaa hver til sit, kunde han med sin bedste Vilje ikke frembringe andet end et ganske farveløst ligegyldigt „God Nat,“ og Emma overtog nu Spotterens Rolle, idet hun forsikrede, at hun, trods den Ubehændighed, hvormed hun havde krænkert Hr. von Tonderns Whist-Geni, dog haabede at saa sove uden Samvittighedsangst.

VI.

Fem Dage var nu forløbne i den suldstændigste Ensformighed. Uveiret havde fortsat at rase. Det syntes som om Klippesvælgets sydende Rjedel var udtømmelig paa dampende Skymasser, som om Stormen havde foresat sig at feie alt Levende væk fra Bjergryggen ned i det bundløse Dyb. Den ensomme Landsby laa melanfolst der i sit blege Snegebandt. Melanfolst ragede Trærnes mørke Top op i den ugjestmilde Luft, som om de, ligesom Heines Grantræ, drømte om en fjern Sydlandspalme. Dag efter Dag havde man levet efter den samme Timeplan: Morgentlage over Fangensfabet's Bedvaren — Frokost — Udberling af Haab og Frygt — Diner — Lektüre — Spil — og Afteklage: det var de Indsejnedes uforanderlige Thema, saavidt en flygtig Jagttager kunde se.

I de forskellige Sind og Gemytter var der rigtignok foregaaet betydelige Forandringer. Lad os først betragte vor Ven Fritz von Tondern. Vi kjende ham ikke mer. Hans ellers utilnærmelige, for alle mildere Følelser uimodtagelige Natur har med en Gang mistet sin fortvivlede Trods, sit pessimistiske Overmod. Han tænker med Forsjærlighed paa sin første Ungdomstid. Skikkelsen af hans afdøde Lærer følger ham saa at sige Skridt for Skridt. Han er tilmode, som om den Hengangnes blege Minde venligt smilede til ham, som om den trofaste Stemme raabte til ham: Gud være med dig, Gutten min! Indser du nu, at du for tidlig sluttede med Livet? Han hører den Afdødes venlige Ord — og hans Hjerte slaar høiere, og hans Die straalere klarere og fyrigere. Og nu klinger en anden Stemme gennem hans Drømme, blidere, friskere, klangfuldere end Kandidat Tobias's, og et blomstrende Pigeansigt fortrænger den Videndes alvorlige Træk. Fritz von Tondern farer sammen. Han stryger sig hurtigt om Panden. Han springer op og maaler Værelset med stormende Skridt. Han sukker. Hvad hjælper al Modstand? Kjærligheden er der — almægtig som en Erobrer, og ingen Trods kan jage den paa Flugt!

Ja, Fritz von Tondern, den store Skeptiker, den Pessimist, den trøstesløse Nihilist, Fritz von Tondern elsker med en uerfaren Guts hele Videnskab! Alle Følelser, alle Tanker, alle Fornuftgrunde opluges af een uendelig Længsel. Forgjæves siger han sig selv, at hans Stemning er ulogisk, hele Naturens Forgængelighed staar i Modsigelse med et Forlangende, som synes skabt for Evigheden; det lønner sig ikke at tabe den indre Ligevægt for et Hjernespins Skyld. Forgjæves søger han at analysere og forkaste Grunden til sin selsomme Forvandling. Den Tilbedtes yndige Ansigt dukker uaf-labelig op for ham og forstyrrer aldeles hans skønneste, filosofiske Beregninger.

Han elsker med sin Sjæls hele Blød — og netop fordi en ulykkelig Verdensanskuelse længe og kraftigt har vidst at undertrykke denne Blød, saa blusser Flammen nu saa meget stærkere op.

Klokken er tre om Eftermiddagen. Emma sidder i Damesalonen ved Flygelet og fantaserer. Hendes Atforder klinge paasaldende uharmoniske. Flere Gange standser hun som for at lytte. Og saa hun er bleven en anden. Over hele hendes Væsen hviler et tungt Tryk, som Tonernes Magt ikke formaar at befri hende fra — det Tryk, som følger med en indre Strid, en lang smertelig Kamp.

Døren dreier sig lydlost paa sine Hængsler. Fritz kommer tilshyne paa Tærstelen.

„Hun er alene,“ mumler han ved sig selv . . .

„Saa meget desto bedre . . . Nu eller aldrig!“ Emma har ikke bemærket den Indtrædende. Musikens Toner overdøve hans Skridt. Hun dreier Hovedet. Et let Skrig undslipper hende. Hun fatter sig hurtigt og undskylder det forræderiske Udbrud. Fritz beder hende om at fortsætte sit Spil. Hun efterkommer med Glæde denne Opfordring, da hun ved alle mulige Veiligheder søger at undgaa al Samtale. Frygter hun sin Modstander? Tror hun ham i Begreb med at udføre de Planer, som hans usalige Brev talte om? Kanste hun har bemærket den Forandring, der er foregaaet med ham. Kanste hun tror, at der under hans bestedne Opførelse skjuler sig en Krigslist. Han saa, at han ikke naaede Maalet ved Rjæthed og Overmodighed; nu forsøger han at naa det med Høflighed og forstilt Tungvind . . . Hvem kan gjætte hendes Tanker? Hun spiller — og Fritz kaster sig grublende i en Vænestol.

„Og det er dog allsammen Komediespil!“ siger han til sig selv efter en Stunds Forløb, „ . . . unyttigt Gjøgleri! Om hun idag blev min — imorgen vilde Vanviddet være forbi som en flygtig Rus.“

Han lader Hovedet synke ned paa Brystet. De brusende Toner af Beethovens Symfoni klinge magtesløse mod hans mørke, grublende Sind — „Hvem ved“ — fortsætter han ved sig selv — „om ikke hendes Ja allerede vilde rive Sløret fra alle Illusioner? om ikke det sikre Haab om at besidde hende vilde være nok til at dræbe Længselen?“

Hans Blik søgte hendes glødende Ansigt.

Symfonien, Forlegenheden, den indre Bevægelse og Ungdommen overgyder de yndige Træt med et rosenrødt Skjær. Nu ser hun til Eiden,

sky og bange som et Barn, som ved sig paa forbudne Veie. For Straalerne fra disse Dine smelter i Tonderens Sjæl den sidste Tvivl, som Sneen for Foraarsvinden. Han bliver mild og troende som før. Han fordømmer sin hjerteløse Verdensklogskab som Høiforræderi mod Helligheden i hans Kjærlighed. Han beslutter at bryde Tausheden.

(Fortsættes.)

Naturen. Illustreret maanedsskrift for populær naturvidenskab, udgivet af Bergens museum og redigeret af Dr. F. Brunchorst. 13de Aargang. No. 4. April 1889. Indhold: F. Sparre Schneider: Tanglopperne eller amphipoderne (med figurer) — Hans Hansen: Om sygdom og sygdomsarsager (slutn.) — P. L. Fony: Kormoranfiske i Japan — T. Chr. T.: Den totale Solformørkelse den 3de Januar 1889 (med figur) — Mindre meddelelser — Literatur. Pris Kr. 5,00 pr. Aar, Kr. 2,50 pr. Halvaar; Hovedkommissionær er Ed. B. Gjertsen. Bergen.

Djurriket. Bilder ur djurens verld för hem och skola, samlade ur vår tids bästa källskrifter af Anton Sturberg. 2det Hefte. Udkommer i 12 Hefter a 50 Ore og ledsages af mere end 200 i Tegnen trykte Trænit. Hjalmar Kinberg, Stockholm.

Rothschild's lommebog i handelskundskab, indeholdende over 300 spørgsmål og svar henhørende under handels- og kontorvidenskab, oversat fra tysk og bearbejdet af H. Th. Madsen, handelslærer. 111 S. 8vo. F. Beyers Forlag, Bergen. Man faar i denne lille, men indholdsrige Bog, der uden Tvivl vil være til stor Nytte saavel for Handlende som ikke Handlende, Forklaring paa alle slags Forretningsudtryk og korte, bestemte og greie Svar paa de forfjelligste Spørgsmaal vedrørende Varehandel, Bankvæsen, Transport, Told- og Forsikringsvæsen, Skattevæsen, Handelens Besoringsmidler, Handelshistorie og Handelsgeografi o. m. Bogens Benyttelse lettes ved en alfabetisk ordnet Fortegnelse over de i Bogen forekommende Fremmedord og Forretningsudtryk; som Anhang medfølger ogsaa Tabeller over de forfjellige Landes Mynt, Længdemaal og Vægt, fremdeles Renteberegningstabeller, de vigtigste Paragrafer af Postloven samt Tabeller for Postforsendelser til Sverige og Udlandet og Telegramtaster. — Paa Alb. Cammermeyers Forlag er udkommet en Bog, der vil være til Vættelse og Nytte saavel for de Korresponderende som for Postanstalterne, nemlig Postvittering s-Bog, indeholdende en Samling af Blanketter til Indførelse af de Post-Sager, hvorfor man ønsker Kvittering; man vil paa denne Maade faa fine Kvitteringer samlede og slippe for at gemme paa de løse Kvitteringer. Blanketterne indeholder 9 Rubrikker, [Datum, Adressatens Navn, Bestemmelsesstedet, Fremsendernes Slags, Værdi, Vægt, Kontrol, No., Frankoens Beløb, Postfunktionærens Kvittering, de fem første bestemte til at udfyldes af Afsenderen, de andre af vedkommende Postfunktionær.

Indlandet.

Dødsfald. Artillerikaptein Galtung er isf. „Trondhj. Aftenbl.“ død i Trondhjem 16de ds. efter et længere Sygeleie, 50 Aar gammel. Han tilhørte den ældste norske Adelslægt. Han efterlader sig Enke — Henriette født Hartmann — 4 Døtre og 1 Søn, og 1 Søn er død.

— Tidligere Distriktslæge i Skjærvø Chr. P. M. L. Dahl er den 9de ds. afgaaet ved Døden i Drøbak efter længere Tids Sygelighed. Dahl var født 1843 og blev medicinsk Kandidat i 1872. Det følgende Aar nedfattede Dahl sig som praktiserende Læge i Drøbak, hvor han forblev i 10 Aar. Han var her fra 1876 ansat som Fattiglæge i Byen og som Læge ved Drøbaks Hospital, fra samme Aar til i 1880 ansat som Fattiglæge i Næs og i 1882 tillige som Fattiglæge i Fron. Fra Mai 1882 var han tillige konstitueret som Garnisonslæge (Kompagnikirurg) ved Øskarsborgs Fæstning. 1ste Marts 1883 blev han ansat som Distriktslæge i Skjærvø, men maatte paa Grund af Sygdom tage Afsted fra Embedet 1ste April 1887, hvorefter han flyttede tilbage til Drøbak.

Landsmaalets Stilling i Skolen. I Storthingets Formiddagsmøde den 24de ds. forfattedes Forslaget om Landsmaalets Vigestilling med Bogsproget i Almuskolen mod 43 Stemmer mod 41.

Prinsesse Eugénies Testamente. I 1885 modtog, Hr. Institutbestyrer Balchen et Brev fra Stockholm fra ovennævnte hvide Dame, hvilket først skulde aabnes efter hendes Død. Da saa dette skede for en 14 Dages Tid siden, viste det sig at være et Gavebrev paa 4000 Kroner til Schafteleffens Døvsstummeinstitut. Men nu er der imidlertid kommen Underretning om, at Prinsessen havde oprettet et nyt Testamente i 1888, hvorefter ifølge svensk Lov det tidligere er ugyldigt. Den ovennævnte Sum er paa Grund af Døvsstummeinstitutets forestaaende Nedlæggelse givet til en Skole i Sverige.

Oldsund. Ifølge Meddelelse fra Bestfold fra Løjtnant Loh. D. Simonnas blev der nylig ved Udgravningen af en Jordhaug paa Gaarden Midtsund i Hvideleid af Eieren fundet flere forskjellige Gjenstande i et Antal af mellem 40 og 50, saasom Sværd og Dele deraf, Pilespids, Øxe samt Redskaber af kjendt og ukjendt Brug. Fundet, der antagelig er fra den yngre Jernalder, er efter Omstændighederne vel vedligeholdt og antages at have ikke ringe arkæologisk Værd. Hr. Simonnas, der har formaaet Eieren til foreløbig ikke at sælge eller afhænde noget deraf, har særskilt henvendt sig til Prof. Rygh.

Strike ved Cellulosefabriken paa Mojs Thorsdag den 23de ds. nedlagde samtlige Arbeidere ved Cellulosefabriken, 100 Mand i Tallet, sit Arbejde.

Dr. Frithjof Nansen ankom den 21de Mai til Kjøbenhavn fra Grønland. Alle Expeditionens Medlemmer befandt sig i bedste Velgaaende og er, i den Uge de har tilbragt i Kjøbenhavn, blevne feirede med talrige Festsfigheder.

Udlandet.

Under Kampen for Skolens Verdsaliggjørelse i Frankrig var det en Ubefaling i Styrelsens Dine, at de nye Lærere og Lærerinder ved Statens Undervisningsanstalter havde emanciperet sig fra Kirkens Tro og hylbede moderne Anskuelser. Men det har vist sig, at man i enkelte Tilfælde har faaet saa friindede og fremskredne Aander, at det har vakt Forærdelse endog saa hos den frifindede Styrelse. Saaledes maatte vedkommende Rektor eller Distriktsformand nylig indberette, at Forstanderinden for Lærerindeseminariet i Troyes indprægede de vordende Lærerinder en saadan Fordomsfrihed i Sedelæren, at han saa sig ude af Stand til at finde Adtryk for at betegne Tingene ved deres rette Navn. Undervisningsministeren afsatte dieblifik Forstanderinden og gav Befaling til, at hun skulde forlade ikke blot Skolen men Byen, uden at tage Afsted med sine Elever. Hele Seminariets øverste Klasse blev opløst, og tredive Elever, som havde gaaet der, blev sendte hjem til sine Forældre, da de kontrollerende Myndigheder fandt, at disse unge Piger allerede var blevne altfor meget indviede i Kjønslivets mørkeste Hemmeligheder til nogenfinde at kunne anjættes som Lærerinder. (Luth. Ugeskr.)

Store Striker blandt Kulgrube-Arbeidere har i den sidste Uger udbredt sig med voxende Hurtighed i Tyskland. De Strikendes Antal i Westfalen anslaaes til 110,000. Fornemmelig i Schlesien har Bevægelsen ledet til Bolsbjergninger af den alvorligste Art. Reiseren har til en Deputation af strifende Bjergarbeidere udtalt, at han samvittighedsfuldt vil lade deres Krav undersøge; „men skulde der forekomme Angreb paa den offentlige Ro og Orden, skulde det vise sig, at der er nogen Forbindelse mellem Bevægelsen og socialistiske Kredse, da vilde jeg ikke være istand til at overveie Eders Duster med kongelig Velvillie, thi for mig er enhver Socialdemokrat ensbetydende med en Rigs- og Fædrelandsfiende. Hvis jeg skulde merke, at der blander sig socialdemokratiske Tendenser i Bevægelsen, som vil egge til ulovlig Modstand, saa vilde jeg stride ind med skaansløs Strengthed og bringe hele den Magt, som staar til min Raadighed — og den er stor — til Anvendelse.“ Disse Udtalelser betegnes af Socialisterne som en Krigserklæring.

Storhertthronfølgeren af Rusland skulde i Lørdags sit 21de Aar, i hvilken Anledning Keiseren har udnævnt ham til Medlem af Rigsraadet og Ministerkomiteen. Som Times's Correspondent bemærker, bliver den russiske Storhertthronfølger vel myndig med det 16de Aar, men først med 21 Aars Alderen bliver hans hele Levevis mere uafhængig. Storhertthronfølgeren vil saaledes fremtidig residere i Alexander-Støttet i Jarfkoe-Selo, og der bliver tildelt ham sex Adjutanter. Czaren udnævnte samme Dag ogsaa sin Sou til Ritmester i det i Jarfkoe-Selo garnisonerende Husareregiment. I Anledning af Dagens Høitidelighed er der blevet afholdt Gudstjeneste i Kathedraalkirken i St. Petersborg, ligesom Hovedstaden i Lørdags var festlig smykket og om Aftenen illumineret.

Wisconsin's ældste norske Settler er ifølge „Scandinaven“ afgaaet ved Døden i en Alder af 80 Aar. Hans Navn var Ansten Matesa og hans Hjembygd Nummedal. Sammen med en ældre Broder, Ole N., der tidligere er død, kom han allerede i 1837 til Amerika og bosatte sig først i Illinois men i det følgende Aar i Wisconsin, hvor han senere har boet. Den Afdøde var en agtet og anseet Mand.

Den nye amerikanske Indvandringsslov. Der har, som bekendt, tidligere været drevet en stændig Trafik med fattige Folk fra Europa, som amerikanske Industridrivende eller Kontraktører engagerede til at reise over mod aftalte lave Lønningsvilkår og mod Udlæg af Fragten, der senere blev at optjene, hvorved de stakkels Folk i Virkeligheden blev bundne i et Slaveri, som de havde vanskeligt for at blive fri fra. Dels for at forebygge dette, dels ogsaa for at sikre amerikanske Arbejdere mod, at lavere Arbejdspriser end de brugelige skulde kunne stipuleres paa Forhaand, emaneredes der i forrige Aar en Lov, hvorefter enhver Indvandrer, der maatte befindes allerede at have indgaaet Kontrakt om Arbejde i de forenede Stater, bliver at sende tilbage over Havet. Denne Lov synes at blive gennemført med en Strengthed, der kan lede til næsten ligesaa store Urime-ligheder som dem, den skulde forebygge.

Skybrud i Mellemuropa. I Kongeriget Sachsen har i forige Uge Skybrud aaretet frygtelige Ødelæggelser. Navnlige i Vogtlandet, i Omegnen af Planei, Netschau, Treuen og Lengensfeld har Bandmasserne herjet store Strækninger; et større Antal Bygninger skal ogsaa være ødelagt af Lynet og flere Menneſker omkomne. I Nærheden af Wien mistede tre Menneſker Livet under Uveiret. Fra Bøhmen berettes, at flere Bygdelaag ind for Pilsen har lidt stærkt. Et Sagbrug med fire Menneſker bortskylledes, mange Huse ødelagdes, paa et Sted saaledes hele 7 Bygninger med henved 30 Beboere. Paa Jernbanelinien mellem Warschau og Wien blev Forbindelsen afbrudt mellem Zomkowitz i Polen og den preussiske Grænse, da Banetegemet var overjvømmet og en Bro ødelagt.

Ulykke paa Floden Weichsel. Fra Warschau skrives til Neue freie Presse. En Militærbaad, der var bestemt for 25 Soldater, men reglementsstridig var bemandet med 62, skulde ved Fæstningen Novogeorgijewsk sætte over Weichselfloden. Neppe var Baaden kommen midt i Floden, før der udbrod en Storm, og Fartøiet begyndte at svinge. I sin Ekraft kastede Soldaterne Geværer og Randsler overbord, men den derved forarsagede heftige Bevægelse bragte Baaden til at kantre, og alle Soldaterne faldt i Vandet. Det lykkedes 16 at bjerpe sig iland, men 46 omkom.

Kongen af Italien samt den italienske Kronprins ankom den 21de ds. til Berlin paa Kontravisit til den tyske Keiser. De høje Gæsters Besøg har været seiret med glimrende Festligheder og storartede Revuer. Alene Berlins Kommune havde bevilget 150000 Mark til Byens Udsmykning.

Sverige.

Dødsfald. Profesør i Græsk ved Universitetet i Upsala Einar Løfstedt er afgaaet ved Døden Nat til den 21de ds. af Materiedannelse i Lungesækken.

Hertuginde af Dalarna vil fra og med næste Sommer for altid bosætte sig i Sverige. I den Anledning skal, efter hvad der telegraferes til Norrk. Tidn. fra Stockholm, Haga Slot gjøres iorden som Winterbolig.

Indhold.

Gustava Kielland (med Portræt). — Indseuet. — Literatur. — Inden- og Udenlandſke Efterretninger. — Billeder: Haugfosjen i Modum. Musikstudier. — (Efter Materie af E. Walthers)

Hermed Tillægsblad.

Redigeret af H. Lassen.

Uf dette Blad udkommer ugentlig et Nummer med 16 Sider (32 Spalter), hvoraf 3 Sider med Illustrationer. Subskribenterne erholde en Præmiefordeling af 1000 Kr. i 80 — otti — Præmier, nemlig een paa 100 Kr., to paa 60 Kr., to paa 40 Kr., fem paa 20 Kr., ti paa 12 Kr. og sexti paa 8 Kr. Subskriptionsprisen er 8 Kr. aarlig, hvortil for Udenbyes kommer 80 Øre aarlig i Porto. Man kan tegne sig ved alle Postkontorer eller Postaabnerier samt hos samtlige Landets Boghandlere eller i Bladets Expedition, Øvre Slotsgade No. 25, Kristiania. Subskriptionen gjelder for en Aargang, og Opſigelse maa ske skriftligt, saavel for Indenbyes som Udenbyes, inden Oktober Maanedes Udgang.

W. C. Fabritius & Sønner.

Kristiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius & Sønner.